

Танасійчук А. М., доктор економічних наук, професор кафедри маркетингу та реклами, Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця, Україна

ORCID ID: 0000-0002-7967-0239

e-mail: tanass2005@ukr.net

Яцюк І. М., здобувач вищої освіти, Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця, Україна

ORCID ID: 0000-0002-7967-0239

e-mail: inna06.2000@ukr.net

Бунько А.-П. О., здобувач вищої освіти, Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця, Україна

ORCID ID: 0000-0002-7967-0239

e-mail: palzer4et@gmail.com

Маркетингове дослідження ринку волоських горіхів в Україні

Анотація. У статті проведено дослідження світового ринку волоських горіхів. Проаналізовано динаміку світового експорту та імпорту волоських горіхів, визначено географічну структуру експорту та імпорту даного товару. Здійснено аналіз динаміки експорту вітчизняних волоських горіхів. Проаналізовано динаміку та структуру експорту волоських горіхів України у розрізі країн-реципієнтів. Визначено потенційні ринки для експорту волоських горіхів України. На основі критеріїв вибору найбільш вигідних експортних партнерів України для реалізації волоських горіхів, визначено потенційний зовнішній ринок та товарну підгрупу – волоські горіхи, що забезпечить зростання ефективності вітчизняного експорту даного товару. Досліджено ринок імпорту волоських горіхів, потенційних партнерів-експортерів України. Проаналізовано динаміку обсягів вітчизняного експорту в країну потенційного партнера українських волоських горіхів. Здійснено порівняння обсягів вітчизняного експорту на потенційний зовнішній ринок з обсягами експорту основного постачальника волоських горіхів на даний ринок.

Ключові слова: маркетингове дослідження; ринок волоських горіхів; експорт; імпорт; потенційний ринок.

Tanasychuk Alona, Doctor of Economics, Professor, Department of Marketing and Advertising, Vinnytsa Institute of Trade and Economics of KNUTE, Vinnytsia, Ukraine

Yatsyuk Inna, Bachelor of Vinnytsa Institute of Trade and Economics of KNUTE, Vinnytsia, Ukraine

Bunko Artur-Pavlo, Bachelor of Vinnytsa Institute of Trade and Economics of KNUTE, Vinnytsia, Ukraine

Marketing Research of Ukrainian Walnut Market

Abstract. Introduction. In today's dynamic development of the world market for goods and services, it is quite important to choose the most profitable product for expanding international trade relations. Today walnut is one of the niche crops. Only 7% of the land on the planet is suitable for the cultivation of nut crops, and Ukraine belongs to those few countries where their entire territory is suitable for cultivation.

Purpose. The purpose of the article is to market research on the state of the walnut market and to determine the potential market for domestic walnuts.

Results. The article examines the world walnut market. The dynamics of world exports and imports of walnuts are analyzed, the geographical structure of exports and imports of this product is determined. The dynamics of export of domestic walnuts is analyzed. The dynamics and structure of walnuts export of Ukraine in the context of recipient countries are analyzed. Potential markets for the export of walnuts in Ukraine have been identified. On the basis of the selection criteria of the most favorable export partners of Ukraine for the sale of walnuts, the potential foreign market and commodity subgroup - walnuts have been determined, which will ensure the increase of efficiency of domestic export of this product. The market of import of walnuts, potential exporting partners of Ukraine is investigated. The dynamics of domestic exports to the country of a potential partner of Ukrainian walnuts is analyzed. The volume of domestic export to potential foreign market is compared with the volume of export of the main supplier of sin in this market.

Conclusions. Analysis of the world walnut market indicates that there is a positive outlook for the industry in the future. The markets with the highest potential for Ukrainian exports of walnuts in shell - Moldova and Italy, for the Ukrainian exports of refined walnuts - the Netherlands, Iraq and Turkey. We think that it is more appropriate for our country to export peanuts, because the value of unpeeled walnuts is lower than peeled ones. It is most advantageous for Ukraine to export refined walnuts to the Netherlands, the European country with the biggest difference between the potential and actual exports of this product.

Keywords: marketing research; walnut market; export; import; potential market.

JEL Classification: A22; D20; Q20; Q21; L22.

Постановка проблеми. У сучасних умовах динамічного розвитку світового ринку товарів та послуг досить важливим є вибір найбільш вигідного товару для розширення міжнародних торговельних зв'язків. На сьогодні волоський горіх є однією з нішевих сільськогосподарських культур. Лише 7% суходолу на планеті придатні для вирощування горіхоплідних культур, а Україна належить до тих небагатьох країн, де для їх культивування придатна вся територія. Світові тенденції торгівлі волоськими горіхами підтверджують важливість дослідження ринку даного продукту, адже протягом 2014-2018 років, обсяг світового експорту волоських горіхів зріс на 10,42%, своєю чергою, обсяг імпорту волоських горіхів зріс на 9,45%.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню особливостей ринку волоських горіхів приділяють значну увагу вчені Т. Мельник, Л. Перетятко, Н. Пришляк, А. Танасійчук, Л. Чалапко (Калник) та інші [5-9]. В Україні проблематика ефективності продажу волоських горіхів на міжнародному ринку мало розкрита та потребує подальших досліджень.

Формулювання цілей дослідження. Мета статті полягає у визначенні потенційного зовнішнього ринку збуту вітчизняних волоських горіхів на основі

проведення маркетингового дослідження стану ринку волоських горіхів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Маркетингове дослідження є інструментом комплексного аналізу ринку, що включає вивчення та прогнозування його кон'юнктури, аналіз конкурентного середовища, визначення перспективних потенційних ринків збуту продукції тощо. Початковим етапом проведення маркетингового дослідження ринку певного товару є аналіз його ринкової кон'юнктури.

Основними індикаторами світового ринку волоського горіха є дослідження обсягів їх експорту та імпорту, а також структури даних показників залежно від видів продукції та географічного спрямування експорту та імпорту досліджуваного виду продукції.

Як свідчать дані рис. 1, динаміка загального обсягу світового експорту волоських горіхів протягом досліджуваного періоду зростала, спадна тенденція спостерігалася лише у 2016 році, що відбулося за рахунок зниження обсягу експорту очищених волоських горіхів. За аналізований період обсяг світового експорту зріс на 10,42%. Світовий експорт очищених горіхів переважав обсяг експорту неочищених волоських горіхів у середньому у два рази протягом 2014-2018 рр., що пояснюється вищою їх вартістю у порівнянні з неочищеними горіхами.

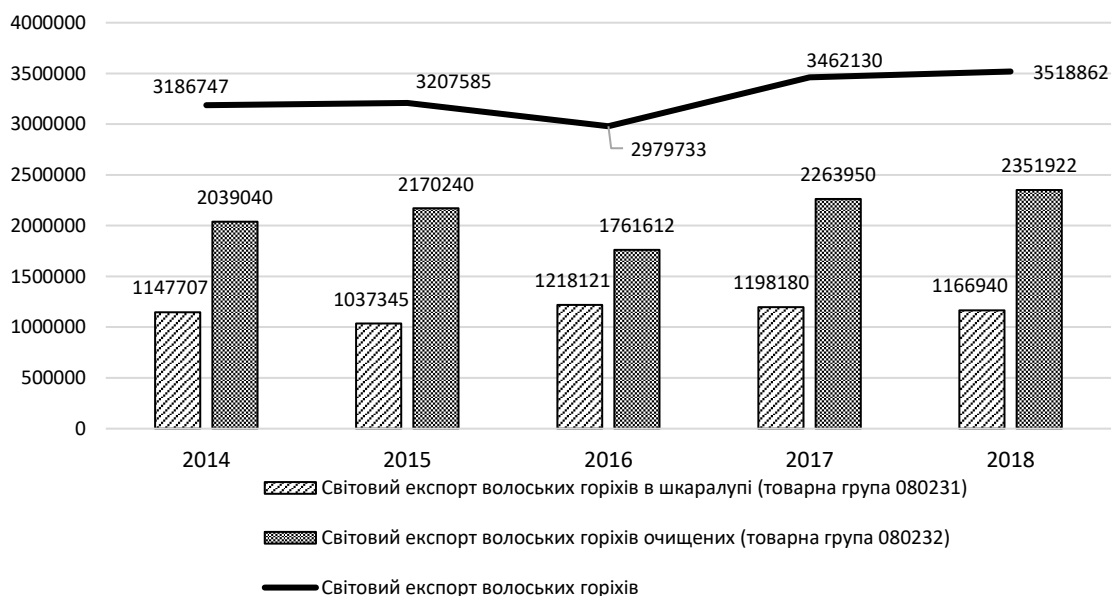

Рисунок 1 – Динаміка світового обсягу експорту волоських горіхів у розрізі їх видів, тис. дол. США

Джерело: розроблено авторами на основі [2]

Для визначення місця України у світовому експорті волоських горіхів проаналізуємо питому вагу найбільших експортерів даного продукту в 2018 році.

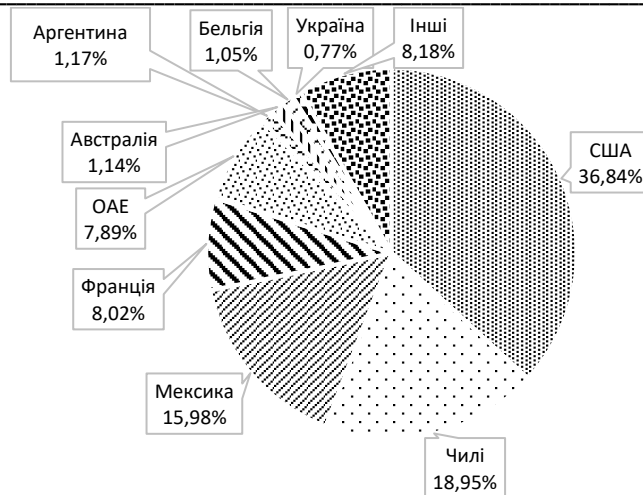

Рисунок 2 – Структура світового експорту товарної групи «080231 неочищені волоські горіхи», 2018 р., % [2]

Джерело: розроблено авторами на основі [2]

Як видно з рис. 2, лідерами в структурі експорту як очищених, так і неочищених волоських горіхів є США, Мексика та Чилі. У структурі світового експорту

неочищених горіхів значні частки займають Франція (8,02%) та ОАЕ (7,89%). Україна у структурі експорту неочищених волоських горіхів займає лише 0,77%.

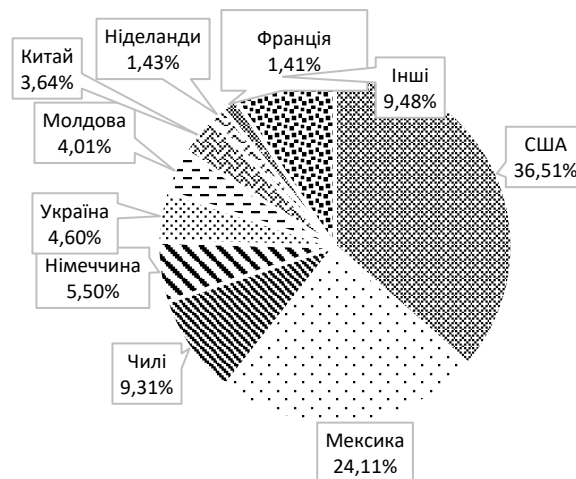

Рисунок 3 – Структура світового експорту товарної групи «080232 очищені волоські горіхи», 2018 р., % [2]

Джерело: розроблено авторами на основі [2]

У структурі світового експорту очищених волоських горіхів (рис. 3) важливе місце займає Німеччина (5,5%), Україна (4,6%) та Молдова (4,01%). З огляду на вищесказане, можна стверджувати про важливість та значущість експорту вітчизняних волоських горіхів у світі.

Проте здійснення експорту неможливе без дослідження попиту на пропонований товар на світовому ринку. Проаналізуємо основні тенденції динаміки та структури світового імпорту волоських горіхів.

Тенденції розвитку експорту протягом останніх 5 років спостерігалось зростання обсягу імпорту волоських горіхів, незначне зниження спостерігалось лише у 2016 році. Протягом досліджуваного періоду обсяг імпорту очищених волоських горіхів переважав імпорт неочищених волоських горіхів більш, ніж вдвічі, внаслідок вищої вартості очищених горіхів та більшого попиту на них внаслідок відсутності відходів при використанні.

Рисунок 4 – Динаміка світового обсягу імпорту волоських горіхів у розрізі їх видів, тис. дол. США

Джерело: розроблено авторами на основі [2]

З метою визначення найбільш перспективних зовнішніх ринків збуту досліджуваного продукту, порівнюємо питому вагу кожної країни у загальному

обсязі світового експорту волоських горіхів за видами (рис. 5, рис. 6).

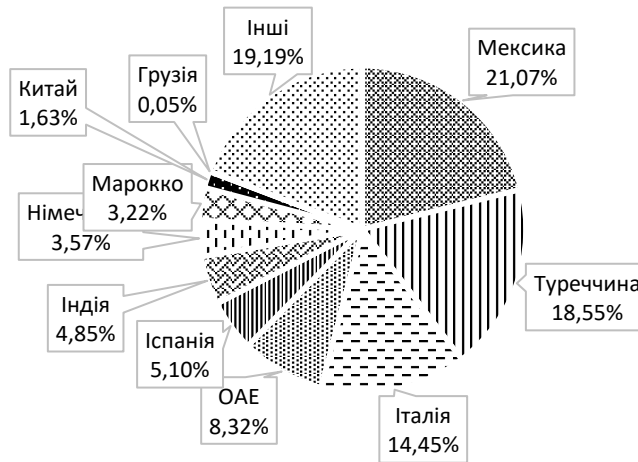

Рисунок 5 – Структура світового імпорту товарної групи «080231 неочищені волоські горіхи», 2018 р., % [2]

Джерело: розроблено авторами на основі [2]

Аналіз структури імпорту неочищених волоських горіхів показав, що найбільшу питому вагу в структурі світового імпорту даного товару займають Мексика (21,07%), Туреччина (18,55%) та Італія (14,45%).

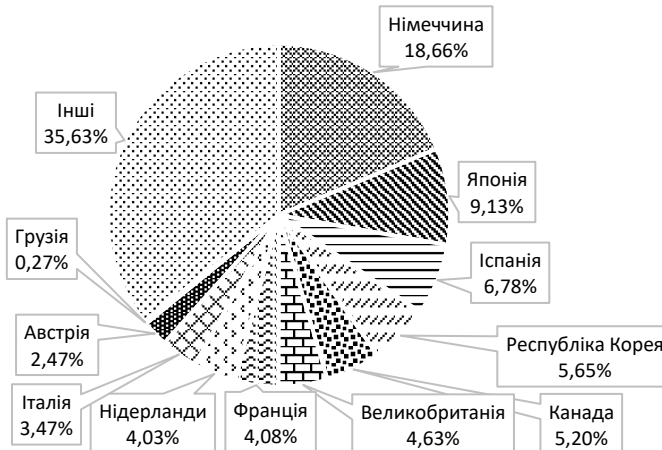

Рисунок 6 – Структура світового імпорту товарної групи «080232 очищені волоські горіхи», 2018 р., % [2]

Джерело: розроблено авторами на основі [2]

У структурі світового імпорту очищених волоських горіхів помітний лише один лідер – Німеччина (18,66%), тоді як частки інших країн у світовому імпорті очищених волоських горіхів займають не більше 10%.

Як було визначено вище, на світовому ринку Україна відноситься до експортерів волоських горіхів завдяки тому, що займає 5,37% світового експортного ринку волоських горіхів. Зважаючи на тенденції

розвитку вітчизняного експорту волоських горіхів та динаміки світового попиту на даний товар важливо визначити пріоритетні міжнародні ринки для продажу досліджуваної продукції.

Проаналізуємо вітчизняний експорт волоських горіхів визначивши динаміку основних обсягів та структуру експорту у розрізі країн.

Рисунок 7 – Динаміка експорту волоських горіхів України у розрізі їх видів, тис. дол. США [2]

Джерело: розроблено авторами на основі [2]

Загальний обсяг експорту волоських горіхів України протягом досліджуваного періоду зростає, лише у 2016 році спостерігалось різке зниження експорту, що зумовлено спадом цін на волоський горіх у 2016 році на фоні високих урожаїв у великих країнах-експортерах, але потім ринок стабілізувався та знову почалося зростання експорту. У цілому за період експорт волоських горіхів України зріс на 34,74%. У структурі вітчизняного експорту волоського горіха переважає експорт очищених волоських горіхів, впродовж аналізованого періоду експорт волоських

горіхів у шкарлупі не перевищив 10% загального експорту даного продукту (винятком є 2016 рік, коли експорт неочищених волоських горіхів становив 17,38%, що зумовлено різким зниженням експорту очищених волоських горіхів).

Проаналізувавши тенденції зміни обсягів експорту волоських горіхів України на міжнародних ринках, доцільно визначити частки кожного ринку в загальному обсязі експорту певного виду волоських горіхів (рис. 8, 9).

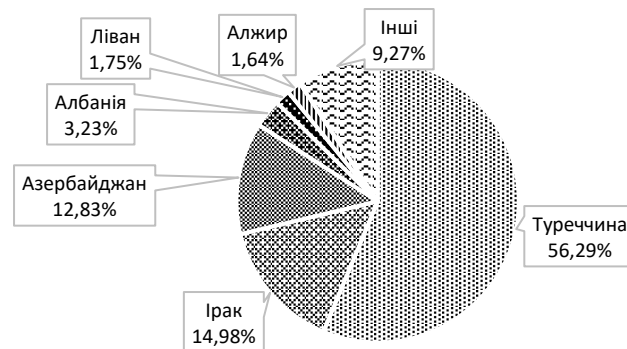

Рисунок 8 – Структура експорту України товарної групи «080231 неочищені волоські горіхи», 2018 р., %

Джерело: розроблено авторами на основі [2]

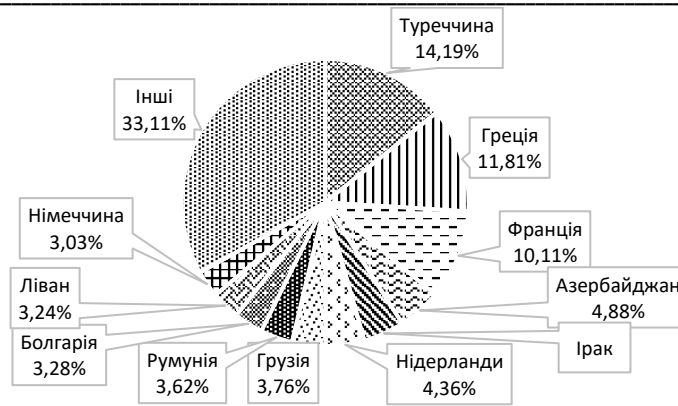

Рисунок 9 – Структура експорту України товарної групи «080232 очищені волоські горіхи», 2018 р., %

Джерело: розроблено авторами на основі [2]

Як видно з рис. 8, більшу частину вітчизняного експорту неочищених волоських горіхів займає експорт на ринок Туреччини (56,29%), також значним є обсяг експорту даного продукту на ринки Іраку (14,98%) та Азербайджану (12,83%). Географічна структура експорту очищених волоських горіхів України є більш диверсифікованою, ніж аналогічні дані для неочищених горіхів, найбільша частка експорту припадає на Туреччину (14,19%), Грецію (11,81%), Францію (10,11%). Експорт очищених волоських горіхів в кожну іншу країну у 2018 році не перевищує 5%.

Проведений аналіз світового ринку волоських горіхів свідчить про те, що Україна є експортером даного продукту на міжнародній арені. Зважаючи на сприятливі умови вирощування волоських горіхів, зростання попиту на даний продукт на міжнародному ринку доцільним є дослідження можливостей розширення вітчизняного експорту волоських горіхів.

Експортний потенціал певного продукту характеризується обсягом даного товару, що може бути вироблений у країні та реалізований з максимальною вигодою для цієї країни. Експортний потенціал тісно пов'язаний з конкурентоспроможністю продукції, що призначена для реалізації на світовому ринку [9, с. 248]. Процес визначення експортного потенціалу є досить трудомістким, адже потребує

врахування чинників, що впливають на даний показник. Науковець Т. Мельник ідентифікувала основні фактори, що визначають експортний потенціал: кон'юнктура зовнішнього ринку, ємність ринку, умови конкуренції, виробничий потенціал тощо [6, с. 250].

Сучасні інструменти автоматизації економічних процесів дозволяють полегшити процес аналізу. Одним із таких інструментів для дослідження міжнародних торговельних відносин є вебсайт International Trade Center [2], який дозволяє автоматизувати та спростити процес аналізу експорту, імпорту певних товарів чи послуг конкретними країнами, а також дозволяє створити карту експортного потенціалу, що надає сучасну та практичну інформацію про продукцію, ринки, ступінь невикористання потенціалу, а також визначає пріоритетність нових секторів зі сприятливими шансами на успіх у диверсифікаційному експорті [3].

Створено карти експортного потенціалу України для неочищених та очищених волоських горіхів, відповідно до яких визначено ринки з найвищим експортним потенціалом України за товарною групою «080231 неочищені волоські горіхи» (табл. 7) та товарною групою «080232 очищені волоські горіхи» (табл. 8).

Таблиця 7 Критерії вибору найбільш вигідних експортних партнерів України для продажу товарної групи «080231 неочищені волоські горіхи»

Показники	Республіка Молдова	Італія
Експортний потенціал	4,7 млн дол. США	2,8 млн дол. США
Фактичний експорт	51,2 тис. дол. США	53,9 тис. дол. США
Невикористаний експортний потенціал	4,6 млн дол. США	2,7 млн дол. США
Загальний обсяг імпорту неочищених волоських горіхів	8,5 млн дол. США	146 млн дол. США
Загальний обсяг торгівлі з Україною	580,0 млн. дол. США.	2,5 млн дол. США
Використовується тариф на поставку неочищених волоських горіхів	0%	0%

Джерело: розроблено автором на основі [2]

Як показав аналіз, ринки з найбільшим потенціалом для українського експорту волоських горіхів в шкаралупі – Молдова та Італія. Україна має

тісні експортні зв'язки з Республікою Молдови. Італія – це ринок із великим потенційним попитом на неочищені волоські горіхи.

Таблиця 8 Критерії вибору найбільш вигідних експортних партнерів України для реалізації товарної групи «080232 очищені волоські горіхи»

Показники	Нідерланди	Ірак	Туреччина
Експортний потенціал	12,7 млн дол. США	11 млн дол. США	10,1 млн грн
Фактичний експорт	3,5 млн дол. США	7,6 млн дол. США	6,4 млн дол. США
Невикористаний експортний потенціал	9,2 млн дол. США	3,5 млн дол. США	3,7 млн дол. США
Загальний обсяг імпорту очищених волоських горіхів	95,1 млн дол. США	23,4 млн дол. США	36,4 млн дол. США
Загальний обсяг торгівлі з Україною	1,3 млрд дол. США	527,8 млн дол. США	2,7 млрд дол. США
Використовується тариф на поставку очищених волоських горіхів	0%	немає даних	15%

Джерело: розроблено автором на основі [2]

Ринками з найбільшим потенціалом для українського експорту очищених волоських горіхів є Нідерланди, Ірак та Туреччина. Нідерланди демонструють найбільшу різницю між потенційними та фактичним експортом у вартісному вираженні, залишаючи місце для реалізації додаткового експорту на суму 9,2 млн доларів. Перевищення обсягу фактичного експорту над експортним потенціалом спостерігається в Францію, Грецію, Ліван та Іран.

Зважаючи на визначені пріоритетні ринки для реалізації експортного потенціалу очищених та неочищених волоських горіхів України, ми вважаємо, що найбільш доцільно українським аграрним господарствам експортувати очищені горіхи, адже вартість неочищених волоських горіхів є нижчою у порівнянні з очищеними, а також реалізація на міжнародному ринку неочищених волоських горіхів характеризує Україну як сировинну країну, нездатну переробити виготовлений продукт.

На нашу думку, Україні потрібно зберегти експорт неочищених волоських горіхів до віддалених ринків, задля недопущення їх псування при транспортуванні. Проте, було визначено, що ринком з найбільшим потенціалом для українського експорту неочищених волоських горіхів є Молдова. Ми вважаємо, що експорт даного продукту на ринок країни-сусіда, який є одним з основних конкурентів України на міжнародному ринку очищених волоських горіхів наразі недоцільний. Адже, по суті, Молдова купує український горіх неочищений, обробляє його та продає з доданою вартістю на світовому ринку. Для вітчизняної економіки ефективнішим буде стимулювання переробної промисловості до власної обробки волоських горіхів, що забезпечить зростання зайнятості в країні, підвищення вартості експорту.

Основними потенційними ринками для експорту очищених волоських горіхів було визначено Нідерланди, Ірак та Туреччину. Через відсутність інформації щодо відкритості бізнесу на ринку Іраку, встановлення 15% тарифу на постачання очищених волоських горіхів Туреччиною, ми вважаємо, що для України найбільш вигідно експортувати очищені

волоські горіхи в Нідерланди – країну із найбільшою різницею між потенційними і фактичним експортом даного продукту, що становить 9,2 млн.

Постачальниками з найбільшим потенціалом експорту очищених волоських горіхів у Нідерланди, є Сполучені Штати Америки, Чилі та Україна. Таким чином, Україна посідає одне із провідних місць в структурі фактичного експорту та експортного потенціалу ринку Нідерландів. Основними конкурентами України на даному ринку виступають США [2].

У США переважна кількість горіхів (99%), що вирощується для внутрішнього споживання та на експорт, зосереджена у штаті Каліфорнія. Виробництвом горіхів займається понад 4 тис. фермерських господарств. Ще з 1887 року фермери у Каліфорнії почали об'єднуватись у кооперативи задля полегшення процесу сортування, лущення та пакування горіхів. Нині переважна більшість фермерів об'єднані у кооперативи, що полегшує процес переробки та маркетингової збутової діяльності. Більш ніж половина виробників волоських горіхів у Каліфорнії входить до складу кооперативу Diamond Walnut. Сушінням та лущенням горіхів у штаті займається більше сотні спеціалізованих підприємств. Сумарний дохід фермерів становить 2 млрд дол. США щорічно та створює близько 60 тис. робочих місць. Зростання врожайності горіхових насаджень у США на 1 га зумовлено виведенням нових сортів, генетичних покращень чинних та переходом на інноваційні технології вирощування, зрошення та підживлення дерев [1].

На рис. 9 відображено динаміку експорту з України та США товарної групи «080232 очищені волоські горіхи» в Нідерланди. Порівняння динаміки експорту даних двох країн показало, що у США спостерігалися більш різкі стрибки зміни обсягів експорту товарної групи «080232 очищені волоські горіхи» в Нідерланди. Позитивним моментом є тенденція зростання вітчизняного експорту досліджуваного продукту у Нідерланди протягом останніх трьох років.

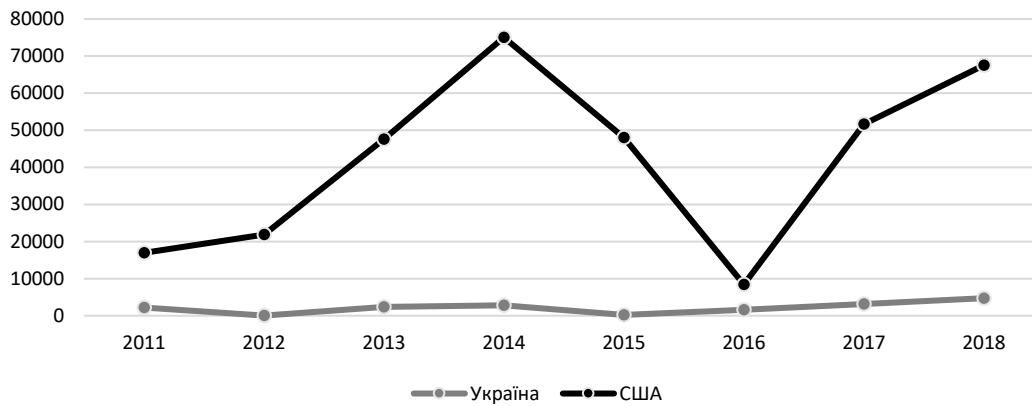

Рисунок 9 – Динаміка експорту з України та США товарної групи «080232 очищені волоські горіхи» у Нідерланди, тис. дол. США

Джерело: розроблено автором на основі [2]

Недоліками розвитку горіхової галузі в Україні є практично повна відсутність спеціалізованих господарств з вирощування горіхів. Деревця волоського горіха ростуть на присадибних ділянках, у лісополосах, інша частина насаджень є дикорослими. Збір, обробка та сортування відбувається вручну, що знижує якість горіха та його ціну на зовнішньому ринку. Будівництво автоматизованих підприємств з переробки горіхів та встановлення лазерного обладнання для їх сортування неможливе без закладання садів та вирощування сортових дерев з м'якою шкаралупою та об'ємною серцевиною. Для виробництва якісної та конкурентоспроможної продукції необхідно відновити дослідження щодо виведення нових сортів волоських горіхів, у яких домінуватимуть такі ознаки, як плодючість, стійкість до комах та шкідників, стійкість до захворювань, морозостійкість, висока якість ядра, а також запровадити технологій густої висадки дерев з раннім періодом плодоношення, закласти горіхові сади та організувати автоматизовані підприємства для переробки, сушіння та зберігання горіхів [7, с. 70].

З метою розширення експорту волоських горіхів та здатності конкурувати з американськими виробниками, вітчизняні виробники розширюють асортиментний ряд горіхів волоських. Зокрема, у 2018 році в Україні активізувався процес вирощування нового сорту волоського горіха Chandler, який був виведений в

Каліфорнії та є найпопулярнішим в світі. Він має ряд переваг: висока врожайність, швидке зростання, тонкокорими, ціле ядро, стійкість до хвороб та висока закупівельна ціна. На українські адаптовані сорти волоських горіхів прищепили американський плідний сорт Chandler. Саджанці, адаптовані до клімату України, починають плодити вже на другий рік після висадки [4].

Висновки. Аналіз світового ринку волоських горіхів свідчить про позитивні перспективи розвитку даної галузі у майбутньому. Україна має сприятливі природні умови для вирощування волоських горіхів і навіть за мінімальних інвестицій у дану галузь займає провідні позиції у світі з виробництва та експорту. Україна експортує очищені та неочищені волоські горіхи. Ринки з найбільшим потенціалом для українського експорту волоських горіхів в шкаралупі – Молдова та Італія, для українського експорту очищених волоських горіхів – Нідерланди, Ірак та Туреччина. Ми вважаємо, що доцільніше нашій країні експортувати очищені горіхи, адже вартість неочищених волоських горіхів є нижчою у порівнянні з очищеними. На нашу думку, для України найбільш вигідно експортувати очищені волоські горіхи в Нідерланди – європейську країну із найбільшою різницею між потенційними і фактичним експортом даного продукту.

Література:

1. California Walnuts. веб-сайт. URL : <https://walnuts.org/news/> (дата звернення: 20.03.2020).
2. Статистика торгівлі для розвитку міжнародного бізнесу (Trade statistics for international business development). URL: <http://www.trademap.org> (дата звернення: 20.03.2020).
3. International Trade Center. Карта експортного потенціалу. веб-сайт. URL : <https://exportpotential.intracen.org/en/about> (дата звернення: 16.03.2020).
4. В Україні почали вирощувати каліфорнійський горіх адаптований до умов Півдня. веб-сайт. URL: <https://superagronom.com/news/3573-v-ukrayini-pochali-viroschuvati-kaliforniyskiy-gorih-adaptovaniy-do-umov-pivdnya> (дата звернення: 25.03.2020).
5. Ковінько О. М., Ковальська В. Ю., Ємбергенова К. Р. Маркетингове дослідження ринку м'яса в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. Економічні науки*. 2016. Вип. 21(1). С. 113-116.
6. Мельник Т. М. Експортний потенціал України: методологія оцінки та аналіз. *Міжнародна економічна політика*. 2008. Вип. 1-2. С. 241-271.

7. Пришляк Н. В. Досвід виробництва волоських горіхів у світі: стан та перспективи. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 1. С. 63-72.
8. Танасійчук А. М., Дячук М. В., Ваколюк А. І. Маркетинговий аналіз ринку олійного насіння та плодкових маслин. *Modern Economics*. 2019. №18. С. 197-201.
9. Tanasiichuk A., Hromova O., Abdullaieva A., Holovchuk Y., Sokoliuk K. (2019), Strategy of Internationalization by Ukrainian Meat Producers' Implementation. *European Journal of Sustainable Development*. Italy. 2020. Vol 9, No 1. P. 233-263.
10. Чалапко (Калник) Л. Д., Перетятко Л. А., Козак С. І. Експортний потенціал України: проблеми і перспективи реалізації. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2016. Вип. 26.2. С. 247-253.

References:

1. California Walnuts. Retrieved from Available at: <https://walnuts.org/news/>
2. International Trade Center. Available at: Retrieved from <http://www.trademap.org>.
3. International Trade Center. Karta eksportnoho potentsialu. Available at: <https://exportpotential.intracen.org/en/about>
4. V Ukraini pochaly vyroshchuvaty kaliforniyskiy horikh adaptovanyi do umov Pivdnia.: Available at: <https://superagronom.com/news/3573-v-ukrayini-pochali-viroshchuvati-kaliforniyskiy-gorih-adaptovaniy-do-umov-pivdnia> [in Ukrainian].
5. Kovinko, O. M. (2016). Marketynhove doslidzhennia rynku miasa v Ukraini [Meat market research in Ukraine]. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Avg. Economic sciences*, 21(1), 113-116. [in Ukrainian].
6. Melnyk, T. M. (2008) Eksportnyi potentsial Ukrainy: metodolohiia otsinky ta analiz [Ukraine's export potential: assessment methodology and analysis]. *International economic policy*, 12, 241-271 [in Ukrainian].
7. Pryshliak, N. V. (2017). Dosvid vyrobnytstva voloskykh horikhiv u sviti: stan ta perspektyvy [Experience of walnut production in the world: state and prospects]. *Economy. Finances. Management: topical issues of science and practice*, 1, 63-72 [in Ukrainian].
8. Tanasiichuk, A. M., Diachuk, M. V., Vakoliuk, A. I. (2019). Marketynhovyi analiz rynku oliinoho nasinnia ta plodovykh maslyn [Marketing analysis of the market for oilseeds and olives]. *Modern Economics*, 18, 197-201 [in Ukrainian].
9. Tanasiichuk, A., Hromova, O., Abdullaieva, A., Holovchuk, Y., Sokoliuk, K. (2019). Strategy of Internationalization by Ukrainian Meat Producers' Implementation. *European Journal of Sustainable Development*, 9(1), 233-263.
10. Chalapko (Kalnyk), L. D., Peretiatko, L. A., Kozak, S. I. (2016). Eksportnyi potentsial ukrainy: problemy i perspektyvy realizatsii [Export potential of Ukraine: problems and prospects for realization]. *Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine*, 26.2, 247-253 [in Ukrainian].

Ця робота ліцензована Creative Commons Attribution 4.0 International License